

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gl., za četert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXXI.

V Ljubljani 26. mal. serpana 1878.

List 30.

Poročilo bratovščine presv. Rešnjega Telesa za leto 1877/78.

Neizrekljivi čudež ljubezni, da si je izvolil naš Gospod in Zveličar Jezus Kristus svoje stanovališče sredi med človeškimi otroci, da prebiva v vsaki duhovniji, opominja in vabi brez prenehanja vse vernike, da se zbirajo okoli naj svetjšega Zakramenta, in mu darujejo božjo čast in hvalo. V naj svetjšem Zakramentu je Jezus Kristus bistveno in resnično pričujoč, kakor na prestolu vsih milost in dobrot. Dajo se na to skrivnost obračati besede apostolove: Pristopimo tedaj z zupanjem k tronu gnade, da najdemo usmiljenje, kadar pomoči potrebujemo. (Hebr., 4, 16.) Ali ne bo Gospod posebne ljubezni skazoval tistim, ki ga radi obiskujejo in z angeli vred njegov tabernakelj obdajajo? Mar jim ne bode delil bogatih milosti? Ali pa nismo tudi dolžni, s takim posebnim počevanjem, kolikor je moč, zadovoljati za neštevilne žaljenja in skrunjenja, ki se godé Gospodu v naj svetjšem Zakramentu? Ali ni sveta dolžnost, po vsaki ceni skerbeti, da se skazuje naj svetjšemu Zakramentu tudi vsa mogoča vnanja čast, da se v naših cerkvah shranuje z naj večjo dostojnostjo in sijajnostjo in obdaja z vsim kinčem in svitom, kar je moč?

Taki in enaki premisljki, polni žive vere in goreče ljubezni, so obrodili našo prelepo in prekorigno bratovščino vednega češčenja presv. Rešnjega Telesa in lepšanja ubožnih cerkvá; pripeljavajo ji pa tudi vedno novih udov, in ohranjujejo gorečnost in darežljivost starih družbenikov.

V preteklem bratovškem letu (od lanske do letošnje velike noči) je k naši bratovščini pristopilo 1356 novih udov, ter je bilo v velikih bratovških bukvah dotlej 28.876 vpisanih. Miloščine v prid revnišim cerkvam je bilo darovane v tem času 4010 gl. Pri mesečni službi Božji in pri razstavi cerkvenih oblačil se je nabralo v isti namen 127 gl. 29½ sold. Posebnih daril je pa bratovščini v preteklem letu došlo: Iz Sorice 4 gl., iz Dovjega 16 gl. 30 kr., iz Šmihela pri Novem mestu 15 gl., iz Strug 30 gl., iz Sostrega 30 gl., iz Mavčič zapuščina 15 gl., iz Komende 30 gl., iz Trebelnega 10 gl., iz Logatca 40 gl., iz Češnjic 34 gl., s Trate 35 gl., iz Šent-Lamperta 15 gl., iz Litijo 1 gl., s Polja zapuščina 53 gl.

Priserčno zahvalo naznanjamo vsem dobrotnikom naše bratovščine, in zlasti prečastitim gg. duhovnim pastirjem, kateri so z marljivim pobiranjem in pošiljanjem letnih doneskov bratovških udov najbolj pripomogli, da je bratovščini bilo mogoče spoinovati svojo nalogo v prid revnišim cerkvam.

Kakor je kazala očitna razstava bratovških daril,

ki je bila letos od 29. junija do 8. julija, je neutrudljivo kardece preblagih ženskih družbenic s pomočjo imenovanih milih darov v preteklem letu izdelalo 5 belih, 1 vijoličen in 1 čern pluvijal, 16 belih, 13 rudečih, 6 vijoličnih in 4 černe mašne plašče, izmed katerih je bilo 6 s svilo vezelih, 7 antipendij, s svilo in pravim zlatom tkanih, 20 velumov, 20 štoli za litanije in pridige, izmed katerih je 5 s svilo in zlatom vezelih, 27 štoli za litanije, 24 vezelih burz za obhajila, 26 vezelih oltarnih blazinic, 3 oltarne pette, 3 vezene potezaje za zvonček ob zakristiji, 42 mašnih srajc, 128 humeralov, 43 prepasov, 38 koretljev, 100 korporalov, 106 pal (izmed katerih 3 vezene), 412 purifikatorjev, 206 rutic pri „Lavabo“.

Ti paramenti so se razdelili med naslednje potrebniše cerkve šofije naše, da je namreč dobila:

1. Cerkev sv. Jurija na gradu Ljubljanskem: 1 bel mašni plašč.
2. Kapela v hiralnici ljubljanski pri sv. Jožefu: 1 obhajiloo burzo.
3. Kapela v sirotisnici usmiljenih sester v Ljubljani: 1 albo, 3 humerale, 1 cingulum, 1 koretelj, 3 korporale, 3 pale, 12 purifikatorjev, 6 rutic.
4. Iq: 1 zelen mašni plašč.
5. Šent-Vid nad Ljubljano: 2 koretlja, 1 rudečo vezeno štolo.
6. Polje: 1 bel mašni plašč, 1 cingulum.
7. Dobrova: 1 bel mašni plašč.
8. Ježica: 1 albo, 3 humerale, 1 cingulum.
9. Sv. Jakob pri Savi: 1 rudeč mašni plašč.
10. Rudnik: 1 albo, 3 humerale, 1 cingulum, 1 koretelj, 3 korporale, 3 pale, 12 purifikatorjev, 6 rutic.
11. Golo: 1 albo, 3 humerale, 1 cingulum, 1 koretelj, 3 korporale, 3 pale, 12 purifikatorjev, 6 rutic.
12. Želimlje: 1 čern mašni plašč.
13. Zabnica: 1 zelen mašni plašč.
14. Škofja Loka: 1 vijolični mašni plašč.
15. Selca: 1 burzo in 2 štoli za obhajila.
16. Poljane: 1 velum.
17. Železnike: 2 koretlja, 2 burzi in 2 štoli za obhajila.
18. Sorica: 2 oltarni blazinici.
19. Leskovicca: 5 korporalov, 5 pal, 20 purifikatorjev, 10 rutic, 1 štolo za obhajila.
20. Javorje: 1 bel pluvijal.
21. Šent-Lenart: 1 velum, 1 albo, 3 humerale, 1 cingulum, 3 korporale, 3 pale, 12 purifikatorjev, 6 rutic.
22. Cerklje pri Kranji: 2 oltarni blazinici.
23. Láhoviče: 1 bel mašni plašč.
24. Šentjuri pri Kranji: 5 korporalov, 5 pal, 20 purifikatorjev, 10 rutic, 1 štolo za litanije.

25. *Voglje*: 1 rudeč mašni plašč.
 26. *Smednik*: 1 velum.
 27. *Predoslje*: 1 rudeč mašni plašč.
 28. *Križi pri Teržiču*: 1 čern mašni plašč.
 29. *Mavče*: 1 bel mašni plašč.
 30. *Terstenik*: 1 albo, 3 humerale, 1 cingulum, 1 koretelj, 1 štolo za litanije, 1 potezaj.
 31. *Zapoge*: 1 obhajilno burzo in štolo, 1 albo, 3 humerale, 1 cingulum.
 32. *Besnica*: 1 bel mašni plašč.
 33. *Breznica*: 2 oltarni blazinici.
 34. *Dovje*: 1 antipendij, 1 štolo za litanije.
 35. *Lesce*: 6 purifikatorjev.
 36. *Zasp*: 1 bel pluvijal.
 37. *Kamna Gorica*: 1 albo, 3 humerale, 1 cingulum, 1 koretelj, 1 štolo za obhajila.
 (Konec nasl.)

„Marija od Prečidnosti“ in red v pomoč vernim dušam v ricah.

(Po spisu prošta dr. Šneiderja prosto poslov. J. G.)

(Konec.)

Druga skerb Marijina je bila, vse listine, segajoče v zgodovino njenega reda, dobro vrediti. Sicer so njene moči od dne do dne pojemale, in bolenje se je hujšalo; a marljivo porabila je čas, berž ko ji je malo odleglo. Težko je stalo njeno ponižnost opisovati prigodbe, v katerih je pripadala njej sami prva naloga, toda morala se je višemu povelju udati.

Od meseca avgusta 1870 bilo je njeno življenje neprestano mučeništvo; enkrat jo vpraša neka redovnica, ali ji bolečine včasih ne prenehajo? „Oh“, odgovori Marija, „ko bi se vsaj nekoliko utolažile, to bi za mene bil siadek mir! Vso svojo moč zajemam iz pogleda na sv. Križ.“ Cele dni preživela je sedé pri mali mizi, na kateri je stala podoba križanega Jezusa.

Telesnim bolestim pridružile so se dušne. Pred očmi ji je stala obseda Pariza po pruski vojni; grozovitstva bojev budila so velik strah, in komurkoli je bilo mogoče, bežal je iz mesta. Tudi Mariji so prigovarjali, naj se s celó svojo družino podá na beg; a ona je kazala na pokorščino. Kajti o. Olivaint je djal: tukaj so potrebne karmelitarice, da bodo molile, ter usmiljene sestre in pomočnice, da bodo stregle bolnikom in ranjencom. Tedaj je Marija polovico samostana prepustila za bolnišnico, in čez nekoliko časa se je vidilo, da je pridobila zopet svojo nekdanjo gibčnost. Toda kmalo so bile vse njene misli pri mrtvih, razodevala je ginljivo sočutje z žrtvami té nesrečne vojske. Pokanje topov zdelo se ji je odmev, ki se je glasil iz vic, in vabil k molitvi za ubite vojake. Čim glasnejši je bil vojni ropot in potres, tim bolj je klicala: Moj Bog, oh, koliko duš gre zdaj pred tvoje obličje! O Jezus — usmili se!

1. novembra zapisala je v svoj dnevnik: komuna (divja ljudovlada) je proglašena! A nočem se vznemiriti, zanašam se na serce Jezusovo. On bo mojo družino varoval..., terpim veliko muko..., na tihem obhajam danes sedemnajsto obletnico svoje vatanove, kajti pred 17 leti mi je Bog na misel dal, da naj bi sprejela skerb za verne duše. Oj koliko milosti mi je odslej podelil! Ko bi imeli živo vero..., o kolika milost je ta bolezen! Zdi se mi, da imam ogenj v rokah, — da gorim! O Jezus, nočem družega nič, razun, kar je tvoja volja!... O Jezus, vsaka moja bolečina ti naj razodeva mojo ljubezen, in naj prosí, da rešiš mojo revno dušo!

7. novembra je zapisala: „Vsak dan molim, o Bog,

naj bi mi Križ dal ljubezen! Že 28 lét tako molim, a pomena teh besed nisem prav pomislila. O. Olivaint mi je rekel: „že je preteklo 18 mescev, kar vam je Gospod naložil svoj Križ, šest mescev je tega, kar je težji postal, — o naj bi vam oznanoval Gospodovo ljubezen!“ Ljubezen, terpljenje do smerti, — zaupanje!

Mesec gruden mine — mučeništvo brez konca in kraja, — vsak dan in tako rekoč vsako uro se je terpljenje povečalo, a ž njim tudi upanje; včasih je djala: Za-me ni več praznika in veselja, razven — v večnosti; na zemlji nimam druge naloge več, ko spustiti se v globočino volje Božje!

Na novega leta dan 1871 zbrale so se pri njeni smertni postelji vse redovnice, razodevaje nji prežalostnega serca svojo otročjo ljubezen in sočutje. Ona odgovori: Vprimo svoje oči vse v Križ, on nam je edino upanje, — življenje je tako kratko, večnosti pa ne bo nikoli konec! Živimo torej tako, ko bi že v večnosti bile!

Ker so vračniki naznanili, da utegne Marija vsled neke hude bolezni naglo umreti, podelil ji je o. Olivaint 9. prosinca sv. olje. To djanje se je veržilo resno in ginljivo, iz obličja Marijinega sijal je nebeški mir, — njene duhovne hčeri, klečé okoli postelje, odgovarjale so na cerkvene molitve bolj s sercem kot z jezikom, kajti žalost jim je dušila glas; o. Olivaint govoril je o neskončni ljubezni Božji in o večnem miru..., in v tem so letale od vseh strani po zraku pruske bombe in kroglje, smert in pogin prinašajo okoli samostana. Zares strašen — in lep prizor!

Po pravilih reda prosila je zdaj Marija vse tovaršice odpuščenja, ako je katero razžalila, ali kaj dobrega zanemarila; govorila je razumljivo, a z oslabelim glasom. Po želji o. Olivainta dala jim je tudi nekatere nauke in opomine, vzlasti, da bi naj čedalje z večo gorečnostjo skerbele za verne duše, in vedno zložne bile v sv. ljubezni; „Kitajsko, Nantes, Bruselj in Pariz bodijo naj vedno enega serca in ene duše!“ tako je djala, in o. Olivaint je prijazno pristavil: „pa tudi vse prihodnje naselbine!“ Še enkrat ponovila je Marija besede: priporočam vam nad vse ljubezen... ljubezen... ljubezen!

Odslej prejela je do dneva pred smertjo vsak dan sv. Obhajilo, iz njega zajemaje moči, da je mogla terpljenje stanovitno prenašati. 19. prosinca se spomni, da je od vstanovljenja reda že 15 lét preteklo; in reče hvaležno: „Preljubeznjivi Bog je to družino obilno blagoslovil; torej je potreba, da jaz terpim — mnogo terpim. Oj ko bi čutili, kakor jaz, da je to Božje delo, ne moje! Izvolil si je naj revnejše orodje, da bi služilo njegovi volji. Moj Bog, vekomaj ti bodi hvala!“ — Vračniki se niso mogli prečuditi, da je tako dolgo živela in terpela; pričakovali so smerti dan za dnevom, a bolnica je najhujše napade terpljenja prebila. Pogostoma ponavljala je besede, katere je govoril Izveličar v svoji smertni bridkosti: „Zgodi se Tvoja volja!“

Dan pred njeno smertjo došli so ji listi iz Kine, iz Nantesa in Bruselja; prej namreč niso mogli v mesto, ker je bilo po sovražnih vojaki zaperto. Kako so jo razveselile poročila, da se njene duhovne hčere dobro imajo, da se samostani razcvetajo; kako so ji segle v serce mile besede, s katerimi so hčere jemale od nje slovo! Djala je: Moram še terpeti, da se zabvalim za toliko milosti!

7. svečana zjutraj, dasi je želela, valed strašne tesnobe in kerčev ni mogla več sprejeti sv. Obhajila. Katoliška Cerkev obhajala je ta dan praznik smertne bridkosti Jezusove na oljski gori, kateri je Mariji vedno drag bil. To jutro ji je čedalje slabše prihajalo, prišla je večkrat ob zavest, a se spet predramila. Redovnicam,

ktere so pri postelji stale, rekla je, da bo ob treh prišel o. Olivaint. One so vedile, da je navadno pozneje prihajal, in tedaj so mislile, da je bolnici bil obljubil jo danes prej obiskati. Ob eni popoldne djala je spet: o. Olivaint pride ob treh. Vprašajo jo: ali vam je to povedal? Ne, odgovori Marija in omedli.

Zdaj ura bije tri; bolnica, prebudivši se spet, reče: idite doli, o. Olivaint je blizo. In zares, kmalo potem stopi spovednik v hišo. Spové jo še enkrat, moli, in čez pol ure odide. Umirajoča obrnila je zdaj vse misli k Bogu, ktereга je tako goreče ljubila, in kteremu v čast je toliko storila in preterpela: čedalje redkeje je dihala — in med tem, ko so sestre opravljale molitve za umirajoče, zaspala je v Bogu mirno, stara blizo 46 lét.

Kdo popiše žalost redovnic, ktore so jo tako ljubile in spoštovale! Nje pogreb je bil velikansk, kajti obče je slovela po svojih odličnih čednostih. Pokopali so jo na pokopališču Mont Parnasse na prostoru, ki je bil pomočnicam odmerjen. Prost spominek kaže mesto, kjer njen prah počiva, in na njem se beró besede: „Expectans expectavi Dominum“ (željno pričakujem Gospoda). (Psalm 391.) Verh njenega imena pa je dal o. Olivaint vdolbsti besede: „Corde magno et anima valenti“ (v ljubezni goreče serce in krepka duša)! (2. Macch. 1, 3.)

Omenimo še h koncu, da je Bog nekterim hčeram, ki so pokojno svojo mater prisile za pomoč, na nedvomljiv način milosti podelil; a ta uslišanja se še niso razglasile, in čaka se, da bo Bog svojo zvesto služabnico povelical z očitnimi čudeži.

O božjih potih.

(Dalje.)

3. Kristjani so sami med seboj razcepljeni; božje pota jih morejo zediniti.

Ker je svet popustil Boga in njegovo sv. cerkev, stergal je s tem, ali vsaj natergal vez edinstva ne samo med kristjani sploh, ampak tudi med katoliki posebej. Skoraj vse je razcepljeno na premnogo cepov, ločeno na mnogo strank, ki si vsled načel sovražno nasproti stojé, na vse mogoče načine se napadajo in pobijajo, skoraj ne najdeš mirú, prijaznosti in ljubezni več; vse je nekako tako, kakor v ognjeniku, v čegar drobu vedno vré in bučí, véasih tudi iz sebe bruha in meče, ter s tem pokončuje mesta in vasi, in pokonča po več tisoč ljudi. Koliko se govori in piše o zedinjevanji in edinstvu narodov in narodnosti, o vseobčni ljudovladi, o svobodnosti in enakosti vseh ljudi! Ali čim iskrenejše in krepkeje se dela na to, da se ta načert tudi vresniči, tem bolj robata nasprotja prihajajo na dan, tem silovitiše se tergajo vezi družbenega življenja, tem huje se grizejo rasprotne stranke, s tem večó silo in okrutnostjo se razvija vojska vseh proti vsem. Od zgoraj doli strahuje liberalizem, od spodaj gori ruje internacionala (rudečkarstvo), od vseh strani pa grozi duhovni in materijalni polom človeštvu. Ta vsesplošna hujava, ta kuga, seza že dotlej, da jo človeška moč in sila bode javaljne mogla ustaviti. In to zato ne, ker je dandanašnja zunanja borba se bila razvila iz notranje borbe, in kdor bi hotel zunanjo borbo ustaviti, mora prej ustaviti notranjo borbo; in kdo ima moč jo ustaviti? To more samo božja vera, cerkev Kristusova, katoliška ljubezen.

Da je res tako, prepričamo se, če pogledamo notranjo borbo, iz ktore izvira zunanja. Kakošna je ta notranja borba? Ta notranja borba duhove v nered spravlja, um z resnico v razpor žene, voljo od pravice

terga, čuvstvo razberzdava, vest ruši, ob kratkem: notranja borba podira lepo zložnost duhov. No in kdo bi mogel, kdo bi znal ta notranji razpor poravnati? Ne človeška sila in moč, to zamore samo božja vera, cerkev Kristusova, in katoliška ljubezen; ona more duhove vrediti, um z resnico sprijazniti, voljo s pravico zvezati, čuvstvo berzdati, vest vravnati, ob kratkem: duhovom potrebno zložnost, harmonijo poverniti. Tu in samo tu je doma edinstvo djanja, edinstvo volje, vere, jezika, življenja, edinstvo duhov; tu so shranjene dogme, ki jih verujemo, postave in zapovedi, ki jih spolnujemo, posvečujoča sredstva, ki jih rabimo, ena in ista daritev za vse brez razločka, isti cilj, po kterem hrepenimo, in ista pot, po kteri hodimo. Res je, kar terdi sv. pismo: „Množica vernih pa je bila enega serca in enega duha.“ In zbog tega se neprenehoma dela na to, da se vresniči še drug izrek sv. pisma: „In bo en hiev in en pastir.“ To edinstvo, ta družéča moč, ta katoliška ljubezen, kteri je vsak človek otrok Božji, brat in sestra v Kristusu, to je pravo življenje katoliške cerkve.

Ali škoda, da temu življenju katoliške cerkve se grozi dan danes, zlasti od njenih lastnih spridenih otrok.

Če pa se še v edinstvo sv. cerkve dreza, potem se mora ves svet grozno zbegati, in kako bi mogla še kaka lepo vravnana človeška družba več obstati?

Ali ni po vsem tem posebno in v obče čudovito delo previdnosti božje, da se ves katoliški svet čedalje tesneje in krepkeje oklepa središča tega edinstva, da se oklepa Leona XIII, čim bolj se sovražne sile péhajo, da ga od njega odtergajo; ali ni posebno in v obče čudovito delo previdnosti božje, da se škofje papeža tako stanovitno deržé, da škofje z duhovni v to borbo hité in se borijo na življenje in smert; ali ni kaj posebno delo previdnosti božje, da se verniki, kot pravi otroci sv. cerkve, tesno zbirajo okrog hierarhije, cerkvene vlade, njej neprelomljivo vdanost in zvestobo prisezajo, ter jo tudi pri vsaki priliki pokazujejo? Borba proti cerkvenemu edinstvu je to edinstvo še le prav posebno vterdila. Eden glavnih pripomočkov pa so tudi očitne in slovesne božje pota.

Take očitne in slovesne božje pota spominjajo sinove in hčere sv. cerkve, da imajo vsi skup en isti namen, da jim grozi ena ista nevarnost; da imajo skupne dolžnosti, skupen boj, ki zadeva vse ude, in ne terpi nikakega nobenostranstva, nagodbe, premirja, v kterem gre za časní in večni blagor, ali pa za časno in večno pogubljenje.

Te in take božje pota vežejo ljudi in duhovne v eno isto mišljenje, vodijo jih k eni isti sverhi, k enim istim bogoslužnim opravilom na enih istih mestih; v vsem tem pa se prav lepo kaže edinstvo sv. cerkve, edinstvo v notranjem in zunanjem življenju. Božje pota zedinjajo vse stanove in narode v katoliški ljubezni, soznanjajo ljudi, ki se popred niso poznali, in vežejo vse v medsebojni ljubezni z Bogom, ki je začetek, središčje in cilj vseh bitij. Ti tako zedinjeni ljudje imajo vsi dovolj prostora v božjem Sercu Jezusovem, v kterem zajemajo eno isto mišljenje, eno isto čuvstvo, ene iste koristi, skupno sverho, in večno življenje. Tako se na božjih potih razcveta katoliška ljubezen in katoliško življenje, ki naposled privabi in ogreje tudi mnoge, ki brez Boga v merzli oterpnjenosti samotarijo.

Ali niso tedaj božje pota krepko sredstvo, s kterim se more razkol, sovraštvo in vojska med ljudmi ugnati, ter v ljubezni in edinosti poravnati vse, kar si odurno, serpo, osorno in sovražno nasproti stoji? Ako bi veliko vodniki to sprevideli in razumeli, koliko lažje bi shajale!

(Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Rojaki!

Vsled mobilizacije c. kr. armade bilo je tudi mnogo naših ljudi poklicano k svojim polkom. Tak klic je britko zadel mnogo rodovin, katerim so vzeti gospodarji in očetje.

Spolnivi svojo dolžnost do cesarja in domovine morali so zagnati zapustiti svoj dom, družinam njihovim pa vsled tega pretijo nadloge vsake verste in siromaštvo. Komu bi tedaj misel na to žalostno osodo ne ganila serca, kdo bi pri taki revii ostal še hladne kervi!

Tej revii priti po moči v okom, bodi ljubljudbna, kerščanska skerb vsem ozim, katerim je po milejših razmerah dano, ostati domá — pri dragih svojih.

Deželni odbor, kot zastopnik naše dežele Kranjske, je za dolžnost svojo spoznal, stavi se na čelo blagemu delovanju s tem, da za najsilnejše potrebe nabira pripomočkov in nabrane deli zapuščenim.

V ta cilj in konec je sam odločil svoto iz deželnega zaklada, razen tega pa obemil se do c. k. deželnega predsedstva, ki mu je z odlokom od današnjega dne dovolilo nabirati po vsej deželi milodarov za zapuščene rodovine k vojakom poklicanih rojakov naših.

S tem pozivom se tedaj obračamo do sočutja vseh prebivalcev dežele Kranjske in poteramo na dobrotljivo njihovo serce: naj vsak pripomore, kolikor mu je po njegovi moči mogoče! S tem bo olajšal žalostno serce vojakov, ki so zapustiti morali svoj dom, pa revšino življenja olajšal zapuščenim. Če pomagamo vsi, bo iz malega narastlo veliko, in podpora bo zdatna.

Darovi naj se pod tem napisom pošiljajo ali kar naravnost ali pa po najbližjih c. k. okrajnih glavarstvih ali po dotičnih županijah podpisanemu deželnemu odboru v Ljubljano, ki bo po časnikih naznanjal milodare, katere prejme, pa tudi dobrotnike, ki so jih darovali, in bode objavil, kaj se je zgodilo z denarjem.

Naj gre ta naš glas po vsej deželi in najde v sercu vseh domoljubov oni odmev, ki ga pričakujemo s polnim zaupanjem!

V Ljubljani 14. julija 1878.

Deželni odbor kranjski.

Iz Ljubljane. (*Šolsko — dalje.*) O ljubljanski gimnaziji naj še omenimo, da prav veliko ubožnih dijakov je dobivalo mnogotero pomoč od dobrotnih mestnih prebivalcev, tako živež: pri oo. Frančiškanih, pri gg. Uršulinskih, pri usmiljenih sestrah, v škofijskem semenišu, v Alojzijevišu in po mnogih privatnih hišah. Naj bi se ne naveličali preblagi Ljubljanečani podpirati šolske mladine in še zlasti latinskih šolcev, ker s tim posredoma skerbijo tudi za duhovski stan, da bi pomanjkanje ne nastalo vse prehudo. Ces. kr. profesorji naj bi ne bili preveč ostri, da pridni mladenči, kakor svoje dni tako tudi zdaj naprej pridejo, ker v vseh stanovih so srednje s talenti obdarovani dijaki še vselej skorej naj rabniši in manjkrat zajdejo na razpotja, kakor pa posebno zmožni. Serce je pokalo mnogim prijatnom ljudstva lanske leto, ko jih je čez trideset zapisanih bilo odpahnjenih, da niso smeli v gimnazijo! V Terstu naj višji cesarski in mestni vradniki, posestniki, trgovci, advokati, gospodje in gospé velike zneske denarja skladajo ravno za podporo gimnazijalnih učencev iz tega namena, da bi se pomanjkanju duhovstva v okove prišlo; v Ljubljani kakor v Novem mestu pa naj bi se po ravno omenjenih potih blagoselčno delalo v ravno ta namen. To je še tudi posebno zato potrebno, ker se v veliko žalost domoljubov odpravlja gimnazija v Kranju, ki je bila s težkim trudom blagih Kranjcev in družih gospodov vsta-

novljena. Kedaj bomo začeli iti zopet naprej, in ne povsod nazaj? — Za napolnvanje gimnazij, kakor sredstev k više olik, pa more katoličan govoriti le pod pogojo, da mladina dobiva zdravega nauka, da se na gimnaziji ne podira to, kar so starši in duhovni s trudom sadili v mlade serca, in kar edino jih srečne dela, namreč naj potrebniši vseh nauk: nauk sv. vere. V tem oziru se po pravici ališi splošna pritožba zoper spis v letošnjem letniku o učenostnem materijalizmu. Ker je pa spis nemšk, prinese današnja „Danica“ v prilogi pretres in overženje tega spisa — za to okolišino v nemškem jeziku, naj ga ložej berejo, ktere tiče, ako jim je mar resnica.

V Novomeški realni in viši gimnaziji je bil sklep 14. t. m. Bilo je ob koncu šolskega leta 128 gimnazijalcev, namreč 120 Slovanov in 8 Nemcev. — Po ministerskem ukazu od 28. rožn. 1878 se realna gimnazija spremeni v čisto gimnazijo. — Veliko dobrega je storila za podporo ubožnih študentov družba, ki šteje 81 družnikov. Šolske bukve in drugo šolsko robo, obleko in obutala jim je dajala, učino in vpisino za nje plačevala in pripomogla tudi nekoliko za živež in stanovanje. Več jih je tudi v frančiškanskem samostanu dobivalo živež. — V učnem oziru je znamenit nekaj poseben „tellurium“, iznajdba profesorja P. Rafaela Klemenčiča, priprava, s ktere pomočjo se učencem posebno lahko pojasnujejo 12 meaci in obnebne zverske znamenja, dnevna dojema in odjema in dolgost dneva o posameznih mescih, vstop solca v zadevno obnebno znamenje in ték zemlje skozi leto in dan.

Ljubljanska realka je ob koncu leta v sedmerih razredih imela 358 učencev, in sicer 114 Ljubljancev, 110 Kranjcev zunaj Ljubljane, sicer iz Avstrije 105, 7 Italijanov in 4 iz družih krajev. Po veri so zunaj 6 vsi katoličani (vendar je med učeniki tudi 1 protestant, ki mora učence boje tudi pri sv. maši po postavi nadzorovati! *) Drugi red v napredku jih ima samo 9, tretjega 25, in popravljeni jih smé 46. Učni jezik je nemšk, le pri nauku slovenšine je slovenšina v 3 višjih razredih. Sv. mašo so imeli le samo ob nedeljah in praznikih pri sv. Florijanu, trikrat skozi leto spoved in sv. Obhajilo in vdeležili so se procesije sv. R. Telesa. Veroznanstvo ima v 4 prvih razredih po 2 uri, v petem 4, v šestem in sedmem pa le po 1 uro na teden.

Iz Štajarskega, 14. maj. serp. (*Toča in slaba letina.* Čertici o r. škofu Slomšku. [Konec.] Naj še pristavim dve čertici o našem nepozabljemem knezo-škofu Antonu Martinu Slomšku.

1. Dostikrat se Bog posluži prav priprostih ljudi, da izpolni svoje preizverstne namene; in to je bilo tudi o zadevi Slomškovih. Prečastiti knezo-škof Ignacij Cimerman bivajoči na birmovanju pri sv. Petru na Medvedovem selu, kjer so bili priprosti pa odkritoserčni župnik gosp. Jožef Žafran, drugi Natanael (pozneje so bili moj župnik v Grižah v Savinski dolini), so pričujoče župnike nagovorili: dve imenitni stopinji ste v moji škofiji prazni; potrebujem špirituala v Celovški duhovščini, in svojega dvornega kaplana; kateri duhoven se vam za to ali uno stopnjo naj sposobnejši zdi? Kjer vse molči, se domači župnik Žafran oglasi: Milostljivi knezo-škof! za špirituala je g. Anton Slomšek naj pripravejši, kajti on je pobožna, modra in učena duša, da mu ga ni enacega. Za dvornega kaplana je pa g.

*) Pri „nadzorovanji“ se profesorji menda versté, kar je tudi posebno znamenje nove ére; primérniše bi pač bilo, ako bi veljalo n. pr.: gg. profesorji hodijo z učenci vred k Božji službi.

Žiga Juvančič naj bolj sposoben, kajti on je poleg dukovskih tudi v svetnih vedah izversten, je priljuden, in je tudi izurjen v šegah in spodobnem obnašanju pričo vsakega gospoda. In res, Juvančič je bil izvoljen dvorni kaplan, in Slomšek na stopnjo semeniškega špiritvala, s katere stopnje je do škofove časti dospel; in tako na svečnik postavljen, je bil luč milim Slovence, za katere je živel in umrl.

2. Mene nagajanje in nespodobno postopanje mariborskega župana pri razkritju Slomškovega spominka kar nič ni osupnilo, ker mislim, da se je vse to godilo po Slomškovem duhu. Jaz se prederzmem reči, da sem Slomška poznal, kajti bil je moj špiritval v Celovcu, bil je moj nadžupnik in dekan v Vozenici, bil je pa tudi moj škofijski šolaki ogleda in moj škof; tedaj mi je bilo znano njegovo življenje na vseh stopnjah. Za cerkvene slovesnosti je bil ves vnét, pa povsod je v času, ko je po jozefinizmu dišalo, nahajal tudi prav hude zapreke, celo tožbe; pa na zadnje je le zmagal, dostikrat po terdem boju. Tako se je tudi zdaj godilo; čeravno prepovedana, se je vendar cerkvena slovesnost izverstno veršala. — Očitnih svetnih vesellic pa Slomšek ni nikoli ljubil; in če je bil ravno kterikrat primoram se jih vdeležiti, so bile njegove misli vselej drugje in ga je kmalo zmanjkalo; ali pri domačih vesellicah je bil Slomšek med svojimi prijatli zmeraj vesel, in brez lepega petja ni minulo; kaj lepo so donele pesmice iz njegovega čistega gerla, res kakor bi rožice sadil; vsaki teden poleti smo šli kakšnega soseda obiskat, in kjer je Slomšek bil, je bilo vse pošteno veselo. Pravo veselje so bile nedelje. Dopoldne, se vé, da smo bili v cerkvi, ali ko je poldne zvonilo, smo hitro kaj malega povžili in hajdi vsi trije v nedeljsko šolo (nadžupnik Slomšek in oba kaplana), v katero so tudi odrašeni, celo zakonski hodili, da so bile sobe pretesne; vesele pripovedke in kratkočasne pesmice so šolske mnogoverstne nauke medile; ob dveh je bil keršanski nauk v cerkvi, Slomšek je imel pri velikem altarju slovenski, in jaz v stranski kapelici nemški keršanski nauk, in na zadnje pesem: „Srečen, srečen, kdor ohrani“ — se je kaj izverstno po celi cerkvi pela; po litanijah je bilo kosilo in večerja skupaj. Ob 7 je prišla vsa družina in tudi drugi v Slomškovu sobo, katerim so kaj lepega brali, jih podučevali, in potem so sedli k fortepijani, in pesme so se začele do terde noči.

Tako se je godilo tudi pri odkritju Slomškovega spominka. Očitne veselice ni bilo, in jaz mislim, Slomšek sam bi jo bil prepovedal, ako bi ga bili prašali. Ali potem so se pa prijatli na več krajih združili, in se prav po Slomškovu razveseljevali in sladko radostne pesmice prepevali, — kakor nekdanj Slomšek — do noči.

Ravno tako je bil Slomšek ves goreč za omiko in oliko ljubljenih Slovencev. V ta namen je domače pesmice zlagal, in tudi knjižice za svoj rod pisati začel; ali tudi tukaj je imel marsikatero sitnost. Ko je hotel prvo slovensko knjižico dati v natis, ni mogel tiskarja dobiti, da bi delo prevzel; ali potem so se pa tiskarji kar pulili za tisk Slomškovih knjižic. Hotel je napraviti društvo za izdajanje Slovenskih knjig, pa precej dolgo ni šlo itd.

Tedaj so se okolišine in svečanosti o razkritju Slomškovega spominka tako izverševale, kakor Slomšku samemu, dokler je na zemlji živel; toraj so se gotovo v njegovem duhu in po njegovih željah godile v čast Bogu in v veselje in mir milega od njega iskreno ljubljenega slovenskega naroda; in to je tolažba moja, pa tudi vsih Slovencev, kateri so Slomškovoga duha.

J. V.

Z Goriškega, 14. mal. serp. (*Keršanske in nekeršanske hiše; prodaja svetih in pa npravnost žaljivih podob, pa današnje splešovanje po lepi goriški kronovini.*) Kedar stopi človek v kako hišo, po njej se oziraje opazi kmali, kakšen duh po njej veje, jeli keršanski ali pa svetni duh. V keršanski hiši najdeš podobe, ki nas spominjajo na resnice sv. vere. Tam visi sv. razpelo na steni, tam sv. Trojica, tam zopet kaka podoba Marije Device, druge zopet ali podoba angelja varha ali kakega drugega nebeščana. Vse te in enske sv. podobe vidiš, dragi čitatelj, v sleherni količkaj keršanski hiši in vsakemu vernemu katoličanu posebno dobro v sercu dé, stopivšemu v tako hišo. Hvala Bogu, da ta lepa navada pri ogromni večini slovenskih hišnih gospodarjev dosihmal še vedno biva in če hočemo v resnici tudi naprej za prave Slovence in katoličane veljati, moramo to lepo šego s ss. podobami po hišah vedno ohraniti, kakor jo tudi vsim družinam priporočevati. Ali kaj pa vidimo po mnogih kerčmah, gostilnicah, brivnicah in stanovanjih bolj omikanih ljudi po stebah viseti? Še se sicer najdejo, pa le bolj priproste kerčme, v kterih je viditi kako sv. podobo; ali po večini današnjih gostilnic, ki so le za bolj „omikane“ ljudi (to je. brezverce) namenjene, viditi je sem ter tje po stenah ostudne, vero in npravnost žaljive slike, in te so mnogokrat prav drage cene. Te baže slike se nahajajo nekaj časa že tudi v dveh prodajalnicah v Gorici v veliki množini in se dragoceno prodajajo. Kar je pa za serce in oko naj večje in čudno nasprotje pri tej prodaji, je to, da je berž poleg ene ali druge sv. podobe viditi, tudi one nesramne baže, z eno besedo slike predstavljajoče v obče take reči, ktere so v 6. in 9. božji zapovedi prepovedane in ktere dajejo netivo mesenih strasti in podkurjajo peklenški ogenj. Nečem s tim reči, da se morajo zgolj ss. podobe za prodajo na ogledu imeti, marveč je pripuščeno imeti tudi svetnih podob, pa takih, ki ne žalijo lepega npravnega keršanskega vedenja, n. pr. podobe svojih prijatlov in znancev v dragi spomin, podobe junakov, slavnih domorodcev itd. V eni goriških prodajalnic je viditi vse križem, svete in nesvete, pripuščene kakor nepripuščene nesramne podobe, po okusu razno-terega keršansko pa nekeršansko mislečega občinstva.*) Tu je viditi r. Viktorija Emanuela s kozlovo brado, poleg njega njegovo še živečo vdovo, glasovito Rozino, tamburmajorjevo hčer, berž blizo le-té starega, sivo-kosmatega (v dvojnem pomenu besede!) glasovitega Garibaldija. Poleg te čudne trojke pa stoji (ali je stala tačas) r. sv. Očeta Pija podoba in ona sedanjega papeža Leona XIII. Na drugi strani je bila podoba jugoslovenskega Mičo-Ljubibratiča in druge slike iz francosko-nemške vojne 1870–71. Kakor tudi razne slike iz Ladine sorodovine.**) Zares prava zmes in silni kontrasti v eni in isti sobani! Pač bi bilo treba društva, kakor ga imajo po „Slov.“ sporočilu (glej 74. list) v Londonu v oziru nesramnih podob. Še drugod prodajalci fotografične nesramne podobe vsakteremu, kdor hoče, s povekšalnim steklom gledati dajejo! Ostudne mesnice! Nezapopadljivo je, kako višji dopustijo ubogo občinstvo pačiti! So mar zastoj paragrafi, ki prepovedujejo npravnost žaleče slike prodajati in na ogled občinstvu izpostavljati? O tempora, o mores, mora prijatelj vere in naroda tu zdihniti!

*) Tudi v Ljubljani ni véasi brez take poštastnosti.

Vred.

**) To je take, ki žalijo slehernu količkaj sramožljivo oko. Venus ali rimska Venera se je pri starih Slovanih zvala „Lada“, malikinja lepote in poltnega poželenja, ktere pa, se vé, da ni bilo nikjer, razun v domišljiji od Boga odpadlega, razkošnega in poltnega človeškega rodú itd.

Pis.

Iz Adrijanopola, 13. mal. serp. (*Katoliški misijon in silo znamenite dogodbe tega mesta ob vojnem času*)
 Prečastiti gospod! Za vsako našemu misijonu (po „Danicinih“ bralcih) dosedaj skazano blagovoljnost in podeljeno miloščjo naj priserčniši zahvala! Prosim, obrnite nam prvo, dobrotno pomnožite drugo, posebno zdaj, ko je bolj ko kdaj sila, da se nam hitro pomaga. Ne le, da so bile potrebšine našega misijona dosihmal zadosti velike, so se zdaj med vojsko pomnožile tako silno, da daleč presešajo naše moči. Zakaj ubegli, vdove in sirote, ranjeni in bolniki so na trume od nas pomoč zahtevali. In verbi tega je že precej davno, odkar je cena vsega k življenju potrebnega veliko več kot na pol poskočila.

Odkar se je bila vojska začela, so se tukaj nenavadne reči godile, torej me dolžnost veže dobrotnikom in prijatlom našega misijona, razun vsakoletnih misijonskih in šolskih sporočil, v naslednjem poslati še posebne sporočila.

Po pravici vse sterim, da je Božja previdnost skorej po čudežu odvernila nevarnosti, ki so žugale mestu Drinopolju (Adrijanopolu). Po svojem vterjenji bi bilo moglo postati druga Plevna, in ker bi ga bilo težej premagati kakor Plevno, bi bile prebivalcem nastale še dalji in teraj veči stiske. Ta srečni nasledek pripisujemo čveterim mučencem, ss. Filipu, Severu, Evzebiju in Hermu, ki so ob času Julijana odpadnika v Drinopolju prejeli apričevalske krone, in katerim na čast smo že dve leti na njih god (22. vinot.) sv. mašo opravljali.

Berž ko so bili Rusi vdručič Balkan prestopili ter je bil Sulejman paša premagan, je Turke po Traciji vse splošno strah prepadel, vsi so bežali v Carigrad in za njimi tudi vsi Turki, ki so prebivali v Drinopolju. Ravno tako so z Balkana razkropljene in prihajoče pa v Drinopolju stoječe turške vojne trume vse gnali v glavno mesto. In da je pri tem naše mesto bilo oteto oplnenjenja, ki mu je žugalo, je to za Bogom pripisovati serčnosti velikega poglavarja Džemil-paša in delavnosti tukajšnjih evropejskih konzulov, kateri so se tako edino obnašali v teh okolišinah.

Nadvišenost Džemil paša bašibozukom in Čerkesom, ki so prihajali od časa do časa in jih je bilo že velika truma, ni dopustil v mestu se muditi, temuč zapovedal jim je mesto zapustiti in korakati v Carigrad. Ali zmeraj bolj so se bližali Rusi, in še se ni vedilo, če se bo Adrijanopol branil, ali ne. Tujcem so med tem zadevni konzuli napovedali, da naj iz previdnosti mesto zapustijo. Kmali potem je napovedal telegram, da mesto se boče branilo in vsi okopi (šance) se morajo oborožiti. To je zbudilo med prebivalci splošen strah, in pa toliko bolj, ker po neki nesreči je bilo pretergano železnično občenje med Adrijanopolom in Carigradom. Drugi telegram pa je zdajci vmiril prebivalce z naznanilom, da Adrijanopol se ne bo branil in da morajo Turki mesto zapustiti. Poglavar je precej izročil mestno vodstvo keršanskemu komisarju, ki ga je sam izvolil, in predenj je odšel vali paša (prvi paša), je vojni plac-komandant zapovedal sežgati vso bojno zalogo, kar se ni dalo seboj vzeti. Bilo je proti večeru, kar neprevi-doma se zasliši strel v oddelkih zmešan s topovskimi puki; vsi smo mislili in verjeli, da to ni družega, kakor da zdaj se začinja borba med Turki in Rusi. Naš P. Rafael Teringno pa, ki se je bil ravno iz mesta vernil, nas je umiril z naznanilom, da to je bilo od zaloge, ki so jo sedaj zažgali, in pristavil je še, da tam blizo pogoriša so smodniški hrami (magazini), ki tudi utegoejo kviško puhniti; in res — komaj čertert ure pozneje, se je razlégal tako strahovit izbruh, da so se naše hiše v podslombah pretresle in več oken se je razletelo. Ta razpuh je več stoletij stari in pred kratkim s silnim

denarom popravljeni sultanin „vertni dvor“ spremenil v popolne groblje; ob enem je pa tudi pogasil ves ogenj in tako nas je obvaroval še strašnejšega razdjanja; zakaj bilo je blizo še več in prav velikih smodniških hramov, tudi ti bi se lahko vneli in storili strahovito polomastenje. Hvala Bogu, to se ni zgodilo; opravili smo s strahom, ki nam je tri dolge dni prehudo grozo delal. (Dalje nasl.)

Grudomoljstvo ali materijalizem.

I.

Po več krajih se zlasti med takimi šolskimi osebstvi, ki kljubujejo sv. Cerkvi, začinja vriš z materijalizmom, ter je potrebno, da nekatere besede spregovorimo v pojasnilo tega „Kurentovega sužnja“.

Kdo, kaj tedaj je ta materijalizem? Materijalizem je nauk nekih, rekel bi, sitih modrijanov, kateri se na to izbaja, da vse kar biva v vesoljnosti, je zgolj materija, telesna tvarina, kakoršna prostor spolnuje in je počutkom kakor si bodi dosegljiva. Tudi človek z vsimi imenitnimi in lepimi darovi jim je zgolj tvarina, telesnost, gruda; duh, duša jim ni nič, ali pa le kaj telesnega, grudnega. Zato pravi dr. Alb. Stöckl: „Materijalizem je samomorstvo človeškega duha, ker človeški duh v materijalističkih mislih o svetu tají samega sebe.“ Materijalizem ne dopuša, da bi svet imel svoj začetek od kacega višega, nadsvetnega bitja, od Boga. Kaj še? To se je samo tako skupaj speštalo in smokalo iz neke tenke megle, ki je povsod po prostoru rahlo stala! Se vé, da to ga malo briga, od kod je pa ta megla? Kaj pa je tisti prostor? itd. Po tem brezbožnem nauku Bog nima nič pri vremenu, hudi uri itd.; gruda sama sebe „komandira“! Materijalisti tedaj svoje nauke, svoje sisteme stavijo na „meglo“, na „opice“ in „žabe“!

Ta nauk tedaj je golo brezverstvo, ateizem, ker zunaj grude, materije vse tají. Njegove resnice, dogme, so menitve, hipoteze, uganke, ktere neprenehoma naklada in kopiči; in kdor grudomoljcem tega „meglenega“ nauka ne verjame, ga psujejo za nevedneža. Vse, kakor koli se godi, je materijalizmu gola telesna potreba, sila, ves človeški namen toraj le počutnost in telesno vživanje. Smert bi tedaj bila človekovega bitja konec!

Vsak lahko prevede, kako strahovite nasledke bi moral taki nauk imeti za človeško občinstvo, ako bi obveljal! Ko je očitno, da tudi državne postave motenje vere prepovedujejo in narodom med drugimi dobrotami varujejo tudi vero, ki je naj viši dobrota, je prašanje, kako je take baže spis zašel tudi v gimnazijalni program? Kako se to zлага z namenom na gimnaziji, ako se 24 strani napolni s hipotezami, ne da bi se mladini dalo kaj stalnega in koristnega?

Nravno zdravega ljudstva se sicer ne prime lahko ta kuga, pravijo umni možje. Materijalizem, ako se kje vgnjezduje, kaže, da je ondi v družbinstvu že visoka stopinja spačenosti. Le kjer je družbinstvo zaver glo višji duhovne dobrote, kjer se je zgubilo čedno življenje in kjer je versko-nravna moč oterpnila, tam se iz hlapa té gnjilobe utegne dvigati materijalizem. On je potlej le naučni izraz tega, kar se je djanjsko že ustanovilo. Ljudje, katerim je po besedah sv. Pavla bog njih trehuh, strežejo le počutkom in poželjivosti; zato se bojé sodbe pravega Boga in ga tajé, v nič devajo. Pa to jim ne bo nič pomagalo: za nje še le bo sodba prav ojstra in strašna.

Materijalističsko poganstvo ni nič novega. Znano je bilo že pri Indih, Grekih, Rimljanih itd. Indi so imeli

svoje Džajme, Červake, Lokajatike, — Greki svojega Demokrita (ta že je terdil to, kar Gartenauer o praznem prostoru, atomih in večnosti tvarine), — imeli so Rimljani svoje Epikureje (lepa čast za naše grudarje!), — veliko pozneje Angleži svojega Hobbes-a, John-Locke ta, — Francozi svojega Condillac-a, Helvetius-a in La Metrie, — pa tudi Nemci svojega Feuerbach-a, Karola Vogt-a, Jak. Moleschott-a, poslednjič vsi žabarji in opičarji skup svojega Darvina! Vse to so stare, pogrete, na novo precvete vraže, ajdovske bajke in zmote. Splenetene so res zdaj v učeno obleko, veržene vmes med naravoslovske nove znajdbe, da bi jim ložej verjetnost pridobili; niso pa zato nič manj neumne, kakor je bilo drugo srovo malikovanje.

Razgled po svetu.

Drobne novice. „Daily Telegraph“ angleški hoče vedeti, da obravnave med Avstrijo in Turčijo ne napredujejo. Dunajski listi pravijo, da se nadaljujejo. — Pruska gerdobnost še zmeraj preganja redovnice iz dežele. — V Carigradu je nezadovoljnost zaradi sklepov na kongresu in zaradi izgube otoka Cipra. Pravijo, da sultan se je dal opliniti v Berlinu, zdaj pa barantá za prodajo ostankov otomanskega cesarstva. Bojé se rogovilstva, zasačili in zaperli so 15 zarotnikov. — Tudi iz Algerije tiše misijonarji v srednjo Afriko proti ravniku. V velikem shodu katoliških misijonskih prijateljev v Parizu je č. g. Durand, zemljepisni profesor, razkazal, da od 14. stoletja dalje so se misijonarji odpravljali v notranjo Afriko in so se bili ondi ustanovili. V našem času je Cerkev v teh krajih vstanovila 31 apostolskih vikarij, v katerih je 250 misijonarjev in ravno toliko redovnikov in redovnic. Vstanovili so 200 šol za odgojo zamurčkov, in med drugimi 10 kmetijskih in rokodelskih šol, pa 10 semeniš. — Na Angleškem vladna stranka nikoli ne more prehvaliti svojih poslancev na kongresu, protivna pa grozno čez vse zabavlja. Na liberalnem taboru Birmondsejskem je klical Gladstone, da ministerstvo je vzelo na-se nezmerno odgovornost, ne da bi ljudstvo o tem kaj vedilo; imenoval je zvezo s Turkom neumno in neslano, — rekel, da je Anglija prodala Besarabijo Rusiji, pridobitve črnogorske Avstriji, Grecijo Turčiji, in Turčijo Angliji. Pristavil je, da pride ura, ko bo narod sodil sedanje ministerstvo. — „Daily Telegraph“ angleški hoče vedeti, da Mehemed Ali, turški poslanec na Dunaju, svoj pot nasprotuje t-mu, da bi Avstrija posešla Bosno in Ercegovino, da pa se bo vendar to zgodilo še pred 28. tega mesca. — Pruski cesar se je 20. t. m. že peljal na sprehod. — Republikanski in rudečkarski Labi po vsi deželi rogovilijo zoper Avstrijo; 22. t. m. so pod predsedstvom mladega Garibalda na velikanskem taborju kričali, kako da Italija še ni rešena. Lakomniki bi radi, da bi jim zopet kdo kaj prirabotal ali pa „šenka“, kak Terst Triest... — Sv. Oče Leon XIII so prav pri dobrem zdravju; tedaj nasprotue naznanila lažnjive.

Cret in sad zveste molitve.

Prošnje.

Bolna gospá, ki je malo upa za ozdravljenje, je prav živo v bratovske molitve priporočena. — Neka bolna žena, da bi se ozdravila, če je Božja volja. — Za odpravljenje pošastnega nejeverstva, ki se na novo hudo košati; naj bi ga Marija zaterla. — Neka bratovska zadeva, da bi se vgodno zveršila. — Mlada, nepre-

skerblijenim otrokam in sploh svoji družini zelo potrebna žena v št.-Viški fari na Dolenjskem že dolgo boleha in vkljub posvetovanju pri mnogih zdravnikih vendar le vedno hira. Zateče se z velikim zaupanjem k Mariji, ki je zdravje bolnikov, in prosi ude bratovšine N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, naj ji sprosijo še ljubo zdravje, ako je volja Božja in nji v izveličanje. Ako bo uslišana, bo v „Danici“ naznanila. — Z velikim zaupanjem do Marije in sv. Jožeta in priserčno prošjo se priporoča družina v bratovsko molitev, ker je v grozoviti potrebi. M. C. — Dva zamotana primérlejša, da bi se rešila v Božjo čast in otenje duš, naj bodeta v bratovsko molitev serčno priporočena. — Priporočeni še: Duhoven, mož, sin v vojni, da bi se zdravi vernili. — Star oče. — Oseba obrekovana.

Bratovske zadeve.

Nameni in priporočevanja pri sv. maši in sploh v molitvi za mesec veliki serpan.

I. Glavni namen: Da bi resnica in pravica zopet jeli zmagovati.

II. Posebni nameni:

1. vel. serp. Ketine sv. Petra. Priporoč.: Jeruzalemsko mesto in ss. kraji s prebivalci vred. Vsi v verige smertnega greha vklenjeni, posebno v naših deželah. Vsi do zdaj to leto priporočeni.

2. Porcijunkula. Priporoč.: Redovi sv. Frančiška in obilen sad porcijunkule. Bosna in Ercegovina. Šolska mladina, da bi se modro obnašala na počitnicah.

3. Najdenje sv. Štefana, prvega mučenca. Pripor.: Judeje, posebno novošegni, za spreobrnjenje, in da bi Bog njih naklepe zoper kristjane overgel. Nekaj osób za duhovno pomoč. Mladina, ki se brez dela potika.

4. Sv. Dominik. Priporoč.: Pridna molitev rožnega venca in sad zadevnih bratovšio. Blagoslov na polji in pri živini. Zatrene sovraštvev, kletvinje, obrekovanja.

5. Marija Snežnica. Priporoč.: Pomoč keršanskemu deklistvu za ohranjenje čednosti. Dežele od lakote stiskane. Vsi umirajoči, zlasti taki, ki so v nevarnosti pogubljenja.

6. Kristusovo spremenjenje na Taboru. Priporoč.: Vsi katoliški misijonarji za obilen sad. Poklicanje poganov v sv. Cerkev. Gospodarji in gospodinje v časnih in dušnih potrebah.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. (Duhovske posvečevanja.) V sredo, 24. t. m., so mitgosp. knez in škof delili poddijakonstvo, 26. d. j. konstvo, in 27. bodo delili mašniško posvečenje. Pervo dvoje posvečenje je dobilo 7 gg. bogoslovcev IV. in štirje III. leta. Mašniško posvečenje jih prejme za zdaj 9, ker gg. Kregar in Merčun sta nekoliko premlada in torej prejmeta zadnje posvečenje 14. vel. serp.

Glasi katoliške družbe. Teh podučnih in vedrih knjžec je ravno kar prišel na svitlo že šest (VI.) zvezčič — s podobo sedanjega papeža na čelu. Družniki ga dobijo zastoj, drugi pa po 10 kr.

Herders Conversations-Lexicon, Erklärung des Wissenswürdigsten aus der Religion, Philosophie, Geschichte, Geographie, Sprache, Literatur itd. itd. je dospel do besede „Lichtscheue“. Naročuje se nanj v „Ulrich Moser's Buchhandlung in Graz, Bischofsplatz“.

Iz Rimskih toplic piše 19. t. m. prijatelj prijatelju v Ljubljano o smerti č. g. Matija Zank-a, župnika ondi pri sv. Margareti. Umeril je 18. t. m. o 1/28 zvečer

po tem ko je bil bolan komaj 23 ur. V sredo ob 6 zvečer se ga je lotil kerč v želodcu, potem hudo bljuvanje do 11 v noč; takrat so zdravniki jeli morfin vanj sikati, in se je zopet zavedil, in naslednji dan mu je bilo veliko bolje, ter je čez uro dolgo se pomenkoval s prijateljom. Povedal mu je, da je jedel arovo klobaso, ktera mu je tolike težave delala v želodcu. Do 6 zvečer ni bilo nič hudega, takrat pa se je ponovil stan poprejšnjega večera in ni bilo več moč pomagati, ter je kmali sklenil. Splošna je žalost za njim kakor izverstnim duhovnim pastirjem, naj boljšim pridigarjem in ljubljenim po vsi škofiji. R. I. P.

Pridiga preč. g. kanonika Fr. Kosarja, ki jo je imel pri razkritju Slomšekovega spominka, pride kmali na svitlo tudi v slovenskem jeziku (v nemškem je že nastanjena). Dobivala se bode v knjigarni Klerove vdove po 10 kr.

Cesarjevič Rudolf je daroval 1000 gold. za ubožne vojaške družine, katerih 200 gl. zadene Kranjsko.

Iz Zagreba, 20. mal. serp. (*Poterdilo*). Naš prečastiti gosp. veliki prednik (general-superior — kan. Hopperger) so se pred dvema dnevoma vrnili bolni iz Dalmacije, — v njih imenu poterjamo sprejemo 14 gl. s cenjenim pisanjem vred od 2. t. m. Darovi se bodo obrnili natanko po naročilu.

Iz samostana usmiljenih sester.

Za mladenško semenišče zoper pomanjkanje duhovnov v teržaško-koperski škofiji katoliški Teržičani skladata neprenehoma. Darovali so zopet: Baron Pino 200 gold.; vradniki c. kr. poglavarstva 200 gold.; iz Kopra gospa Sofija baronovka Puthom 100 gl.; g. vit. Baseggio 100 gl.; g. Fr. Vičić 100 gl.; g. dr. Viktor Rumer 10 gl.; g. dr. Zak. Lion 10 gl.; g. Al. Polli 25 gl.; g. Fr. Solinger 100 gl.; g. G. A. Spinotti 50 gl.; gospa Kat. Garusa 50 gl. — V blagajnico bratovšine „sv. Družine“ so dali: G. Jož. Zakotnik 5 gl.; razni verniki 6 gl.; dekan g. Šloker 10 gl.; dekan g. Stariha 25 gl.; g. R. Jelušič 5 gl.; g. M. Zimmerman 15 gl.; B. Cvelber 5 gl.; g. Dragovina 5 gl.; g. G. Jelovšek 5 gl.; g. F. Peculić 5 gl.; g. G. Sila za perve kvatre 12 gl.; g. Alf. Zamlić 5 gl.; g. Fr. Černe 5 gl.; g. Fil. Vončina 4 gl.; N. N. 5 gl.; g. J. Lupetina za več tovaršev 18 gl.; g. Jož. Lancin 10 gl.

V Terstu se je tudi vstanovil odbor, ki zbira darove za ubožne družine teržaške, katerih možje so šli k vojakom.

Iz Tersta. Cerkveno obiskovanje in sv. birma bode od 20. avgusta do 10. septembra v Jelšanski in Kastavski dekaniji.

Protest zoper materijalizem. Pod tem napisom naznanja Predarlski „Volksblatt“ 16. t. m., da je prečast. gosp. generalvikar Amberg pri deželnem odboru in pri c. kr. deželnem šolskem svetu vložil protest proti zoperverskemu govoru profesorja Teimer-ja v učiteljskem velikem zboru v Dornbirn-u 18. majnika t. l. Ta protest omenja, da šolska postava učitelju ne daje pravice, da bi avojo službo zlorabil ter za nevero in zaničevanje vere propagando delal; vendar pa da se množi število učiteljev, kateri to hudobijo z vedno večji prederznostjo počenjajo nad mladino in občinstvom. Dalje našteva nekatere stavke iz omenjenega govora, kako je govornik terdil večnost materije, izvir življenja vsih žival s človekom vred iz srove grude.

Privatno naznanilo pravi, da taki protesti niso brez vpeha.

Spreobračanja k katoliški Cerkvi. Trideset anglikanskih pridigarjev je prestopilo v katoliško Cerkev:

vsi so se odpovedali bogatim duhovskim službam. Eden je vdovec z 18 sinovi; trije letih so se krivoverstvu odpovedali v Rokhampenu v kapeli gospej presv. Serca, kjer se je spreobrnila tudi mlada protestantinja. Mladi pridigar Juri Withefield je sprejet v sv. Cerkev od g. Feuton-a, duhovnega pastirja pri sv. Janezu Jeruzalemskem v Londonu. — Tu se vidi, koliko premore človek žertvovati za resnico, kadar ga je prešinila v globočini serca. Pokažite pa kacega liberalca, kateri bi bil pripravljen toliko zgubo terpeti za svoje grudomoljstvo!

Koliko molitev pomaga. V mestu Seyne med Tulonom in Marsilijo na Francoskem se je zgodilo to-le: Protestanšk pastor je bil prišel v mesto trostit med neštevilne delavce svoje zmote. Neki dan, sam ne vé, kako se je to zgodilo, je bil neutegoma tako osramoten zaradi svojega napačnega nauka, da — ne da bi druge spreobračal k krivoverstvu, se je sam spreobrnil k katoličanstvu ter je nasledoval svojo mater, ki je teden pred njim se spreobrnila in je molila neprenehoma za spreobrnjenje sina. Odpovedal se je zmoti v kapeli Maristov.

Mala knežijca Monako, s 3127 prebivalci, si je dala v Parizu kovati zlate denare po 100 do 20 lir. Denari imajo podobo svojega kneza Dragotina III, in sprejemali se bodo v očitnih blagajnicah na Avstrijskem, Belgiskem, Francoskem in Laškem.

Poslednje novice. Politkarji se prepirajo o naslednjih rusko-turške vojske in berlinskega kongresa. Rudečkarski Lahoni so strašno jezni in se derejo na mnogih taborjih, ker jim kongres ni kakih mest in dežel v nenasiteno zrelo vergel. Avstrija je temu nasproti odpravila opomin do „laške vlade“, da prijazne razmere med obema vladama ne dopuščajo, da bi bili privoljeni taborji v tem pomenu, da naj se Avstriji odtergate dve okrajini. Laška boje ni naravnost odgovorila na pritožbo, rekla je, da postava dopušta take shode, da pa obžaluje in graja take prazne početja, da jih hoče tudi s silo zatreti, ako bi mejo prestopile. Kakošno malopridno farizejstvo ima prusaštvo v sebi, kaže zopet o tej priliki časnik „Post“ v Berlinu, ki omenjene laške taborje pripisuje „ultramontancem“, med tem ko laška „Perseveranza“ 21. jul. zagotavlja ravno nasprotno, da to gibanje namreč je čisto republikansko.

Duhovske spremembe.

V Teržaški škofiji: Č. g. Jakob Leben gre v Gradinjo za kaplana; č. g. Sebastijan Marchio v Kopar za stolnega vikarja in dub. pom. — Razpisani ste župniji: Berdo in Keršan do 31. avgusta t. l.

Dobrotni darovi.

Za škofa Daniela Kombonia in misijone v srednji Afriki: P. n. gosp. kan. P. Urh 5 gl. — Gospa Terezija Božja 5 gl. — F. Sch. 1 gl. sr.

Za misijon v Adrijanopolu: Preč. g. kan. P. Urh 5 gl.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. M. Erj.: Sv. m. se je oprav. — G. Fr. J. v Kopr.: „Dan.“ je bila naročena do konca decembra 1878.

 Današnjemu listu je pridjana priloga: „Einige Worte gegen den Artikel: der naturwissenschaftliche Materialismus“ itd.